

Handläggare
Elisabeth Karlsson

Datum
2018-04-06

Diarienummer
SCN-2018-0205

Socialnämnden

Riktlinjer för bostadssociala insatser

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

att anta styrdokumentet Riktlinjer för bostadssociala insatser, bilaga 1.

Sammanfattning

Riktlinjerna avser bostadssociala insatser. I riktlinjerna tydliggörs vilka olika bostadssociala insatser nämnden har och vilka behov de olika insatserna är avsedda att täcka.

Riktlinjerna ska vara ett stöd för handläggare och beslutsfattare i deras kontakter med enskilda, under utredning och beslutsfattande.

Socialförvaltningen

Kaisa Björnström
Direktör

Bilaga

Förslag till riktlinje för bostadssociala insatser

Dokument-ID [XX-00-00]	Dokumentnamn [Ange dokumentnamn]	Fastställt av [Ange namn och funktion]	Gäller från [ÅÅÅÅ-MM-DD]	Sida 1 (6)
Diarienummer [Ange Dnr]	Berörd verksamhet [Ange verksamhet]	Dokumentansvarig [Ange namn och funktion]	Reviderad [ÅÅÅÅ-MM-DD]	

Riktlinje

för socialnämndens handläggning av ärenden rörande bostadssociala insatser enligt socialtjänstlagen (2001:453)

Ett normerande dokument som socialnämnden
fattade beslut om 201x-xx-xx

Dokument-ID [XX-00-00]	Dokumentnamn [Ange dokumentnamn]	Fastställt av [Ange namn och funktion]	Gäller från [ÅÅÅÅ-MM-DD]	Sida 2 (6)
Diarienummer [Ange Dnr]	Berörd verksamhet [Ange verksamhet]	Dokumentansvarig [Ange namn och funktion]	Reviderad [ÅÅÅÅ-MM-DD]	

Riktlinje för socialnämndens myndighetsutövning

Inledning

Denna riktlinje har tagits fram som ett stöd till handläggning och beslut för bostadssociala insatser.

Syfte

Denna riktlinje syftar till att öka rättssäkerheten inom socialnämnden, att likrikta handläggningen och beskriva de vanligast förekommande bostadssociala insatserna.

Omfattning

Riktlinjen ska användas av handläggare och chefer vid socialförvaltningens boendeenhet samt individutskott under handläggning och beslutsfattande av bostadssociala insatser enligt socialtjänstlagen (2001:453).

Definition och begrepp

Bostadssocialt kontrakt	Ett andrahandsboende genom socialtjänsten i hyresrätt eller i en av kommunen ägd bostad.
Tillfälligt boende	Ett bistånd för att undanröja akut hemlöshet där inga andra lösningar finns. Biståndet kan verkställas genom t.ex. sovsal, rum på vandrarhem eller dylikt.
Träningsbostad	Ett boende för personer som varit i missbruk där anpassat stöd ingår för att behålla nykterhet/drogfrihet.
Bostad först	Boende där stöd ingår från hembesöksteam.
Jourboende	Tillfälligt boende i jourbostad.

Lagbestämmelser och krav

Socialtjänstlagen
Förvaltningslagen
Reglemente för kommunstyrelse och nämnder

All myndighetsutövning utgår från gällande lagstiftning. Till lagarna kan det finnas tillhörande förordningar och föreskrifter. För tolkning av lagtextens innehåll och betydelse kan förarbeten och rättspraxis vara ett stöd. Varje ärende ska dock föregås av en individuell prövning utifrån individens specifika behov.

Lagtext kan förändras och läsaren bör därför förvissa sig om att man har tillgång till den senaste lydelsen av lagtexten.

Allmänna råd utfärdas inom socialtjänstens område av socialstyrelsen. De allmänna råden är inte bindande, men är generella rekommendationer om hur föreskrifter tillämpas. Allmänna råd anger hur man kan eller bör handla i ett visst ärende. Även om de allmänna råden inte är bindande bör de följas om inte särskilda skäl föreligger.

Dokument-ID [XX-00-00]	Dokumentnamn [Ange dokumentnamn]	Fastställt av [Ange namn och funktion]	Gäller från [ÅÅÅÅ-MM-DD]	Sida 3 (6)
Diarienummer [Ange Dnr]	Berörd verksamhet [Ange verksamhet]	Dokumentansvarig [Ange namn och funktion]	Reviderad [ÅÅÅÅ-MM-DD]	

Ansvar

Handläggare ansvarar för att beslutsfattaren har ett beslutsunderlag som följer riktlinjen och beslutsfattaren ansvarar för att fatta beslut i linje med riktlinjen.

Socialtjänsten och ansvar för enskildas bostadsanskaffning

Utgångspunkten är att vuxna människor har ett eget ansvar att ordna sitt boende.

Bostadssociala insatser kan beviljas med stöd av 4 kap 1 § socialtjänstlagen. För att bistånd ska kunna beviljas ska det finnas ett behov som inte den enskilde själv kan tillgodose eller få tillgodosedda på annat sätt. Det innebär att bostadslöshet i allmänhet inte berättigar till bistånd till boende. Bistånd för bostadssociala insatser kan beviljas till personer som fyllt 18 år.

I rättspraxis så har rätten till bistånd, avseende anskaffande av bostad, i praktiken ansetts föreligga när den enskilde är helt bostadslös och har speciella svårigheter att på egen hand skaffa bostad. (RÅ 1990 ref 119).

Skälig levnadsnivå

Av 4 kap 1 § socialtjänstlagen framgår att den enskilde genom biståndet ska tillförsäkras skälig levnadsnivå.

Med skälig levnadsnivå avses boende av viss minimistandard. Bedömningen av hur detta boende skall vara beskaffat och var det bör vara beläget, görs i det enskilda fallet med hänsyn tagen till de förhållanden under vilka den hjälpsökande lever och de resurser som finns i kommunen.

Vid bedömning huruvida ett boende i det enskilda fallet ska anses vara skäligt för den enskilde ska hänsyn tas till om boendet är tillfälligt eller om det är ett långsiktigt boende. Boendets varaktighet ska även ställas i relation till den enskildes egen förmåga att tillgodose sitt behov av bostad.

Förutsättning för att beviljas bostadssociala insatser

För att bevilja bistånd till bostadssociala insatser ska följande förutsättningar vara uppfyllda:

- att den enskilde är helt bostadslös
- inte kan ordna situationen på egen hand trots att denne har försökt
- den enskilde bedömas klara ett eget boende på den ordinarie bostadsmarknaden, eventuellt med hjälp av stöd från en annan enhet inom socialtjänsten eller från landstinget

Bostadssocialt kontrakt

För den som har egen inkomst (arbetsinkomst, sjukpenning, etableringsersättning eller annat) och är skuldfri så ska den enskilde generellt ha omfattande svårigheter (intellektuella, kognitiva eller sociala svårigheter) och starka skäl till varför det inte är skäligt att hänvisa den enskilde till att söka boende i grannkommunerna. Den enskildes egen önskan att till exempel

Dokument-ID [XX-00-00]	Dokumentnamn [Ange dokumentnamn]	Fastställd av [Ange namn och funktion]	Gäller från [ÅÅÅÅ-MM-DD]	Sida 4 (6)
Diarienummer [Ange Dnr]	Berörd verksamhet [Ange verksamhet]	Dokumentansvarig [Ange namn och funktion]	Reviderad [ÅÅÅÅ-MM-DD]	

bo i nära anslutning till familj, vänner eller sjukvården i Uppsala är inte skäl att beviljas bistånd till boende.

Att personen är språksvag, har låg inkomst och har ett nedsatt fysiskt och psykiskt allmäntillstånd är generellt inte tillräckligt för att beviljas bistånd till bostadssocialt kontrakt. En utredning om bistånd till boende bör också påvisa om det finns någon i personens privata eller professionella nätverk som kan kompensera för att dennes funktionsförmåga är nedsatt.

Uppföljning

Beslut om bostadssocialt kontrakt ska följas upp kontinuerligt.

Societjänsten får ställa krav på att den som är beviljad bistånd gör vad hon eller han kan för att på egen hand ordna bostad, och öka sina möjligheter till eget självständigt boende. Det kan handla om att själv aktivt söka bostad, efter förmåga och inom det geografiska område som i det enskilda fallet anses rimligt. Behovet av andra insatser ska uppmärksammas under uppföljningen. Vid behov bör handläggaren erbjuda den enskilde stöd och vägledning för att ansöka om insatser, t.ex. boendestöd, hemtjänst, förmedlingsmedel eller skuldsanering, som möjliggör för personen att behålla och på sikt ordna ett eget boende.

Personer som tackar nej till erbjuden bostad

Om en person som är beviljad bistånd tilldelas ett skäligt bostadsalternativ och tackar nej, utan godtagbart skäl, görs en prövning av om det fortsatt föreligger ett biståndsbehov. Om behovet inte längre föreligger omprövas och avslutas beslutet.

Tillfälligt boende

Tillfälligt boende avser bistånd för att undanröja en akut hemlöshet där personer saknar egen möjlighet till att ordna med boende för natten.

Alla egna möjligheter ska ha uttömts innan rätt till bistånd kan bli aktuellt. Det innebär t.ex. att den enskilde i första hand hänvisas till att ta hjälp av sitt privata nätverk för att undvika en akut nödsituation. Har den enskilde egna pengar, ej försörjningsstöd avseende riksnorm, så ska detta i första hand användas för att tillgodose behovet av boende genom t.ex. sovsal, rum på vandrarhem eller dylikt.

Tillfälligt boende som bistånd avser hjälp för en kortvarig vistelse på vandrarhem, i sovsal eller lägenhetshotell.

Bistånd till tillfälligt boende i jourbostad (målgrupp barnfamiljer)

Bistånd till tillfälligt boende i jourbostad är avsett för barnfamiljer som helt saknar bostad eller har eller bedöms ha en ohållbar boendesituation och samtidigt är aktuella på socialförvaltningens barn- eller ungdomsenheter.

Bistånd till jourbostad kan t.ex. beviljas om familjen helt saknar bostad efter utskrivning från utrednings-, behandlingshem eller skyddat boende och har behov av insatser i hemmet

Dokument-ID [XX-00-00]	Dokumentnamn [Ange dokumentnamn]	Fastställt av [Ange namn och funktion]	Gäller från [ÅÅÅÅ-MM-DD]	Sida 5 (6)
Diarienummer [Ange Dnr]	Berörd verksamhet [Ange verksamhet]	Dokumentansvarig [Ange namn och funktion]	Reviderad [ÅÅÅÅ-MM-DD]	

samtidigt som socialnämnden bedömer det som olämpligt att hänvisa familjen till vandrarhemsboende eller liknande. Familjer där det förekommer eller finns risk för någon form av våld från närstående är prioriterade förutsatt att behovet av skydd är tillgodosett.

Syftet med biståndet är att tillförsäkra familjen en tillfällig boendelösning för att familjens behov av stöd från socialtjänsten ska kunna utredas eller för att andra beviljade insatser från socialtjänsten ska kunna verkställas.

Beslut om tillfälligt boende i jourbostad tidsbegränsas till max tre månader. Under dessa tre månader kan den enskildes rätt till bistånd i form av bostadssocialt kontrakt utredas. En förutsättning för att förlänga biståndet efter tre månader är antingen att bistånd till bostadssocialt kontrakt är beviljat eller att den enskilde är i behov av skäligt rådrum för att ordna annat boende och att denne samtidigt aktivt medverkar för att lösa sin boendesituation.

Bistånd till tillfälligt boende i jourbostad (målgrupp våldsutsatta)

Bistånd till tillfälligt boende i jourbostad kan beviljas den som är utsatt för våld i nära relation och därför är i behov av alternativt boende under en övergångsperiod. Bistånd till jourbostad beviljas i dessa fall i nära samråd med Nexus resurscentrum som bedömer huruvida den enskilde/familjen kan erhålla ett tillräckligt skydd i jourbostad.

Beslut om tillfälligt boende i jourbostad tidsbegränsas till max tre månader. Under dessa tre månader kan den enskildes rätt till bistånd i form av bostadssocialt kontrakt utredas.

En förutsättning för att förlänga biståndet efter tre månader är antingen att bistånd till bostadssocialt kontrakt är beviljat eller att den enskilde är i behov av skäligt rådrum för att ordna annat boende och att denne samtidigt aktivt medverkar för att lösa sin boendesituation.

Träningsboende – för personer med aktuell kontakt hos socialförvaltningens beroendeenheter

Insatsen träningsboende är en specifik form av tidsbegränsat boende. Träningsboende är en del i behandlingskedjan. Träningsboende beviljas inte för personer i pågående missbruk. Detta bistånd tidsbegränsas utifrån den enskildes behov. I insatsen kan ingå olika typer i av stöd så som kontakter gällande stöd i nykterhet/drogfrihet eller stöd att klara boendet gällande hyresbetalningar, vårda lägenheten och att förebygga störningar.

Ansökan om träningsboende görs via beroendeenheterna.

Bostad först

Ansökan om bostad först görs hos beroendeenheterna.

Förutsättningar för att beviljas insats Bostad först är att den enskilde:

- är helt bostadslös,

Dokument-ID [XX-00-00]	Dokumentnamn [Ange dokumentnamn]	Fastställd av [Ange namn och funktion]	Gäller från [ÅÅÅÅ-MM-DD]	Sida 6 (6)
Diarienummer [Ange Dnr]	Berörd verksamhet [Ange verksamhet]	Dokumentansvarig [Ange namn och funktion]	Reviderad [ÅÅÅÅ-MM-DD]	

- är aktuell för insatser från IFO vuxen – beroendeenheten,
- har prövat andra insatser så som behandlingshem och/eller stödboende,
- är motiverad till en förändring av sin livssituation,
- ställer upp på hyreslagstiftningens krav, samt
- är motiverad till kontakt med boendestödjare minst en gång per vecka.

Insatsen bostad först är en specifik form av boende som är tidsbegränsat till max tre år i en lägenhet inom Uppsalahem. I insatsen ingår stöd i form av hembesöksteam som har kontakt med den enskilde varje vecka. Stödet avser hjälp att följa hyreslagstiftningen såsom att betala hyrorna i tid, vårda lägenheten och inte störa.

Insatsen följs upp i samarbete mellan boendeenheten och beroendeenheterna.

Ensamkommande flyktingungdomar som saknar boende efter avslutad placering

Anvisningskommunen ansvarar för boende och försörjning för en ensamkommande flyktingungdom under skoltiden eller som längst till dess att ungdomen fyller 21 år. I Uppsala kommun finns flera barn och ungdomar som är placerade av en annan kommun.

Vanligtvis bor ungdomen i ett HVB, familjehem eller stödboende. Placeringen avslutas vanligtvis på 21-årsdagen om inte ungdomen avbryter grundskole- eller gymnasiestudierna i förtid, exempelvis p.g.a. föräldraledighet. Utgångspunkten är att den enskilde har eget ansvar att ordna boende efter 21-årsdagen. Vid prövningen av rätten till bostadssociala insatser är utgångspunkten att den unge fått stöd med att ställa sig i bostadskö och bevaka sin kötid.

Om ungdomen saknar boende inför utskrivning från HVB, familjehem eller stödboende, och därför riskerar hemlöshet, kan den enskilde beviljas bistånd till boende under en övergångsperiod i upp till 12 månader. Detta under förutsättning att den enskilde bedöms klara ett eget boende och aktivt medverkar till att lösa sin boendesituation på egen hand.

Anknyttande familjer till ensamkommande flyktingungdomar placerade i Uppsala

Familjer som anknyter till ensamkommande flyktingungdomar under 18 år saknar ofta boende vid ankomst. Dessa familjer omfattas inte av den så kallade anvisningslagen. I första hand är det den enskildes (föräldrarnas) ansvar att ordna boende även tillfälligt, exempelvis med hjälp av det privata nätverket. Det är samtidigt viktigt att socialtjänsten inte bidrar till att lägga ansvaret för familjens boende på den minderåriga ungdomen. I det fall familjen saknar boende vid ankomst kan de beviljas bistånd till tillfälligt boende, t.ex. sovsal, rum på vandrarhem eller dylikt. Bistånd kan beviljas för två månader. Vanligtvis kommer föräldrarna att omfattas av etableringen och ha rätt till etableringsersättning efter påbörjade studier. Om inga speciella svårigheter föreligger förväntas familjen efter två månader kunna ordna boende på egen hand i Uppsala eller i närliggande kommun.